

Fjala e kryetarit të Akademisë së Shkencave dhe të Arteve të Kosovës,
akademik Hivzi ISLAMI

Kolegë dhe miq të nderuar, zonja dhe zotërinj,

Jemi tubuar sot këtu, në mjediset e Akademisë së Shkencave dhe të Arteve të Kosovës për t'ia dorëzuar Fletëdëshminë e anëtarit të jashtëm të Akademisë sonë, prof. dr. Bahri Becit, anëtar i rregullt i Akademisë së Shkencave të Shqipërisë.

Me propozimin e Seksionit të Gjuhësisë dhe të Letërsisë të dt. 25. 10. 2016 dhe të aprovuar në Kryesinë e Akademisë të dt. 31. 10. 2016, Kuvendi i Akademisë, i mbajtur më 21 dhjetor 2017, zgjodhi anëtar të jashtëm të Akademisë sonë prof. dr. Bahri Becin, anëtar i rregullt i Akademisë së Shkencave të Shqipërisë. Sot do të kemi rastin t'ia dorëzojmë Fletëdëshminë e anëtarit të jashtëm të Akademisë sonë dhe njëkohësisht ta ndjekim ligjëratën e tij me titull “Rreth historisë së formimit të dy dialekteve të shqipes”.

Akademik Bahri Beci është emër i njohur në fusha të ndryshme të studimeve albanistike të pjesës së dytë të shek. të kaluar dhe të këtij që po jetojmë, veçanërisht shquhet në fushën e dialektologjisë, të fonetikës së shqipes, të historisë së gjuhës, të studimit të raporteve të shqipes me gjuhët e Ballkanit, të studimeve gramatikore me konceptime më të moderuara nga ato tradicionalet në Shqipëri, të vështrimeve kritike të veprimtarive shkencore brenda shoqërisë shqiptare etj.. Në të gjitha këto fusha pa dyshim ka lënë gjurmë të thella, duke u ngritur dhe afirmuar edhe jashtë kufijve kombëtarë e rajonalë. Si pjesëmarrës gati të rregullt në konferencat, tryezat dhe diskutimet tona shkencore për tema të ndryshme të albanistikës dhe aktivitetet e tjera që i organizon Akademia jonë, e kemi konsideruar gjithnjë si pjesë të rrethit tonë, duke e vlerësuar lart punën dhe kontributin e tij në gjuhësi, në shkencat albanologjike dhe në kulturën shqiptare.

Më lejoni që shkurtimisht të paraqes një tablo të jetës dhe të punës së tij shkencore-hulumtuese. Prof. Beci lindi në Shkodër në vitin 1936, ku mbaroi shkollën fillore dhe të mesme. Studimet e larta për gjuhë dhe letërsi shqipe i kreu në Universitetin e Tiranës, ndërsa studimet pasuniversitare për fonetikë e fonologji i mbaroi në Institutin e Fonetikës dhe të Gjuhësisë Aplikative në Universitetin e Sorbonës në vitet 1975-1977. Aty mori dhe gradën e doktorit të shkencave në temën “Le système vocalique et consonantique du parler de la ville de Shkodra (Albanie du Nord)” (“Sistemi i zanoreve dhe i bashkëtingëlloreve të së folmes së qytetit të Shkodrës – Shqipëria Veriore”). Në vitin 1979 mori gradën shkencore “kandidat i

shkencave” me disertacionin “Të folmet e gegërishtes qendrore” dhe titullin “bashkëpunëtor i vjetër shkencor” në Tiranë. Në vitin 1984 mori gradën tjetër shkencore “Doktor i shkencave” me disertacionin në temën “Të folmet veriperëndimore të shqipes dhe sistemi fonetik i të folmes së Shkodrës” dhe në vitin 1994 mori titullin Drejtues kërkimesh ose Profesor. Në vitet 1958-1997 ka punuar në Institutin e Gjuhësisë dhe të Letërsisë në Tiranë. Në vitin 1997 ishte pedagog i shqipes në INALCO, në Institutin Kombëtar të Gjuhëve dhe Kulturave Orientale të Parisit.

Prof. Beci ka drejtuar me sukses disa institucione shkencore dhe revista profesionale-shkencore në Shqipëri: sekretar shkencor i Institutit të Gjuhësisë dhe të Letërsisë, kryeredaktor i revistës “Studime filologjike”, sekretar shkencor i revistës “Studia Albanica”, shef i sektorit të Gramatikës dhe Historisë së Gjuhës Shqipe, drejtor i Institutit të Gjuhësisë dhe të Letërsisë, anëtar i Këshillit drejtues të Akademisë së Shkencave të Shqipërisë, nënkryetar i Komitetit Kombëtar të Shoqatës Ndërkombëtare të Studimeve të Evropës JL (AIESSE), anëtar i Këshillit të Politikës Shkencore dhe të Zhvillimit Teknologjik pranë Këshillit të Ministrave etj. Për punën e tij shkencore dhe organizative ka marrë disa dekorata dhe shpërblime, si medaljen e Kuvendit Popullor “Naim Frashëri”, titullin Presidential “Për merita të Veçanta Civile” etj.

Ka dhënë kurse të nivelit universitar e pasuniversitar në universitetet e Tiranës, të Shkodrës, të Prishtinës, të Napolit, të Kozencës, të Shkupit, të St-Petersburgut, të Parisit etj. për dialektologji, fonetikë, fonologji, gjuhësi të përgjithshme. Ka drejtuar edhe disa kandidatë në studimet e doktoratës.

Profesor Beci ka publikuar shumë libra shkencorë dhe studime e trajtesa në revistat prestigjioze në Shqipëri dhe në botën e jashtme, si në Austri, Gjermani, Francë, Itali, Greqi, SHBA, Maqedoni, Poloni, Rusi dhe në Kosovë nga fushat që u zunë në gojë më lart. Është bashkëkoautor i “Atlasit dialektologjik të gjuhës shqipe” dhe i “Atlasit gjuhësor evropian”.

Lidhjet e akademik Becit me Kosovën dhe mjediset shkencore e kulturore në Kosovë ishin të vazhdueshme qysh nga vitet e 70-ta të shek. XX. Përveç botimeve që ka bërë në Kosovë, ai ka dhënë një ndihmesë dhe për hartimin e teksteve të përbashkëta të gjuhës shqipe, por edhe për punë e përbashkët në Seminarin Ndërkombëtar të Gjuhës, Letërsisë dhe Kulturës Shqiptare: në vitet 1995-1996, kur Seminari nuk mund të mbahej në Prishtinë për shkak të rrethanave tejet të rënda, ndihmesa e tij qe vendimtare për realizimin e këtij projekti të përbashkët në Tiranë.

Të nderuar anëtarë të Akademisë dhe kolegë të botës shkencore, më lejoni në fund t’i uroj prof. Bahri Becit shëndet, jetë të gjatë dhe punë të frytshme shkencore-hulumtuese, duke pritur vepra të reja kështu kuptimplote

dhe të rëndësishme për shkencën dhe kulturën tonë dhe ta ftoj të marrë dëshminë e mirënjohjes sonë për punën e tij, duke e zgjedhur anëtar të jashtëm të Akademisë sonë dhe t’ju ftoj të ndjekim bashkë ligjëratën e tij me titull “Rreth historisë së formimit të dy dialekteve të shqipes”.

Prishtinë, 27.06.2017